

התוכן

חדשות ביעף:

- 3 חיל האוויר
- 5 תעשיות ביטחוניות – כטב"מים
- 9 חברות תעופה ישראליות

חברות תעופה בישראל:

- 10 כים-ניר הפכה לחברה פרטית בשליטה מלאה של אנטמן הנדסה

תערוכות בעולם:

- 15 תערוכת הכטב"מים בווינגטון, ארה"ב – AUVSI 2013

- 22 100 שנים לנחיתת שני המטוסים הראשונים בארץ-ישראל

מוזיאונים לתעופה בעולם:

- 24 מטוסי בלריו XI במוזיאונים באירופה ובארה"ב

- 26 ספרים ביעף

בשער: מטוס בלריו XI משוחזר במפגן אווירי שנערך בדייטון, אוהיו, ביולי 2003.

דבר העורך

עידן התעופה בארץ-ישראל החל לפני 100 שנים, עם נחיתתם ביפו ובירושלים של שני מטוסים שהגיעו בטיסה מצרפת, לאחר חניות ביניים רבות בדרך. הראשון היה ז'ול ודרין, שנחת ב-27 בדצמבר 1913 בחוף יפו במטוס בלריו XI-2. ארבעה ימים אחריו הגיעו לירושלים מארק בונייה וז'וזף ברנייה במטוס ניופור IV G.

אחרי הטייסים הצרפתים, ניסו גם "מעופפים עות'מאנים" לטוס מטורקיה למצרים דרך ארץ-ישראל. הטיסה העות'מאנית הראשונה נסתיימה באסון, כאשר מטוס הבלריו XI-2 שהטיסו פתח ביי וצאדק ביי התרסק ב-27 בפברואר 1914 לרגלי רמת הגולן ומעל שפת הכינרת המזרחית ונוסעיו נהרגו. בטיסה העות'מאנית השנייה, הצליחו עוסמאן נורי ביי ואיסמעיל חאכי ביי להגיע ליפו ב-9 במארס אותה שנה, אבל כאשר ניסו להמריא כעבור יומיים התרסק מטוס הדפודוסן שלהם לתוך הים ונורי נהרג. גם הניסיון השלישי לא צלח, אך בטיסה העות'מאנית הרביעית הצליחו סלים ביי וכמאל ביי לנחות בירושלים ב-1 במאי 1914 במטוס בלריו XI-2 שנקרא אדרמיט. כעבור שלושה ימים המריאו סלים וכמאל בשלום להמשך דרכם דרומה, וב-8 במאי הגיעו לקהיר.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, בשנים 1916-1917, פעלו בארץ-ישראל מטוסים של חיל האוויר הגרמני, שסייעו לכוחות העות'מאנים. שדה התעופה הצבאי הראשון בארץ הוקם אז בבאר-שבע. ההתפתחות המקיפה ביותר של תעופה צבאית ואזרחית בארץ-ישראל התרחשה בתקופת שלטון המנדט הבריטי, מ-1917 עד 1948.

לתיאור ראשית התעופה בארץ-ישראל ולציון 100 שנים לטיסה הראשונה של ז'ול ודרין, נפתחה במוזיאון ארץ-ישראל בתל-אביב באמצע אוקטובר התערוכה "חזון האוויר". התערוכה מתחקה אחר שורשי התעופה העברית, תוך בדיקת מקומה התרבותי והחברתי ביישוב והאידיאולוגיה שהניעה את מייסדיה. מוצגים בה בעיקר תמונות, כרזות, סרטונים, ומוצרי צריכה של התרבות העממית, ובמרכזה תלוי דגם משוחזר של מטוס הבלריו XI, כמו זה שבו טס ז'ול ודרין.

בגיליון זה אנו מציינים 100 שנים לטיסות הראשונות לארץ-ישראל. לתמונת השער בחרנו את מטוס הבלריו XI שכיכב באותן טיסות ראשונות של הטייסים הצרפתים והעות'מאנים. את המטוס ההיסטורי המשוחזר צילמתי לפני עשר שנים במפגן אווירי שנערך בדייטון, אוהיו, בארה"ב במסגרת החגיגות לציון מאה שנים לטיסה הממונעת הראשונה שביצעו האחים רייט.

בכתבה נפרדת אנו מתעדים את טיסותיהם החלוציות של ז'ול ודרין ושל בונייה וברנייה. תמונות סבירות של הבלריו XI-2 מהנחיתה של ודרין בחוף יפו ובמקווה ישראל אינן בנמצא, אך מטוס הניפור של בונייה וברנייה תועד היטב בידי הצלמים המקצועיים שהיו אז בירושלים.

במסגרת סדרת הכתבות שלנו על מוזיאונים לתעופה בעולם, אנו מביאים מבחר תמונות של מטוסי בלריו XI מקוריים ששרדו, אותם צילמתי בשנתיים האחרונות במוזיאונים שונים באירופה ובארה"ב. במדור ספרים ביעף אנו סוקרים ומשבחים את הקטלוג שהוציא מוזיאון ארץ-ישראל בתל-אביב לכבוד התערוכה "חזון האוויר". באותו עמוד מובאת גם תמונת הבלריו XI המשוחזר שמוצג בתערוכה.

יהודה בורוביק

מהדורה אלקטרונית e126
כסלו תשע"ד – נובמבר 2013

בחסות
האגודה למדעי התעופה
והחלל בישראל

www.aerospace.org.il

ביעף נוסד בשנת 1972.
מו"ל ועורך אחראי: יהודה בורוביק
עורך משנה: מאיר פדר

דוא"ל: biaf@aerospace.org.il

מחיר המינורי: 118 ש"ח לשנה.

© כל הזכויות שמורות ל"ביעף".

מהדורה אלקטרונית זו מיועדת לשימוש
הבלעדי של המנוי אליו נשלח העיתון.
העברה, הפצה או העתקה של הקובץ
ותוכנו אסורים בהחלט.

BIAF - Israel Aerospace e-Magazine

Publisher & Editor: Yehuda Borovik

E-mail: biaf@aerospace.org.il

Copyright © 2013 BIAF.

All rights reserved.

This electronic version is
intended for the sole use of the
intended subscriber. Any pass-along
distribution, repurposing, or
duplication of this file is forbidden.